

Biologische Jerseykaas en -boter uit Zuidwest Friesland

Omringd door weidevogels, aan het einde van een prachtig doodlopend weggetje in it Heidenskip, Zuidwest Friesland, staat de boerderij van de familie Bokma. Met drie huishoudens wordt hier een biologische Jersey melkveebedrijf met kaasmakerij gerund. Een hele onderneming die heerlijke eigengemaakte Jerseykaas én -boter produceert.

VOF de Jersey Pleats

Het melkveebedrijf heeft de afgelopen 20 jaar een grote ontwikkeling doorgemaakt,' vertelt vader Otto-Jan. 'In de jaren 90 heb ik samen met mijn broer het bedrijf van onze ouders overgenomen, toen molken we nog niet biologisch en werkten we met 100% Holstein-Friesians. Het idee kwam van mijn broer om over te gaan op een biologische bedrijfsvoering en daar past het Jersey ras eigenlijk wel perfect in. Toen we in mei '98 biologisch werden, ging het rantsoen voor de koeien ook helemaal over de kop, want een biologische bedrijfsvoering leidt gewoon tot verandering in je voer. Het bio-rantsoen past goed bij de Jersey dieren. Dus in 1998 werden er 5 drachtige pinken uit Denemarken bij ons op het erf gebracht. Ik had toen nog nooit in het echt een Jersey-koe gezien!' lacht Otto-Jan. 'Maar het zijn mooie dieren, met een goed skelet en ze zijn super melk typisch. Dus al gauw kwam de volgende vrachtwagen met 20 Jerseys op het bedrijf. We hebben uiteindelijk ongeveer 5 jaar lang een mix gemolken van zwartbonte Holstein-Friesians en de Jerseys en nu zijn we al bijna twintig jaar een volledig Jersey-bedrijf.'

Kaasmakerij de Nylander

De vette melk van de Jerseys leveren ze niet alleen aan de fabriek van Henri Willig in Heerenveen. Zo'n 300.000 liter melk wordt door de familie zelf verzuiveld tot rauwmelkse kaas en boter. "Van jong tot oude kaas.. en vooral de Friese kruidnagel is speciaal," voegt Otto-Jan toe. Dit gebeurt nu nog in de kaasmakerij in Workum, die zij in 2009 erbij hebben gekocht. Vanaf waarschijnlijk mei/juni dit jaar kan dat op hun eigen erf geproduceerd worden, waar nu nog hard gebouwd wordt aan een kaasmakerij op eigen erf. De reden om dit naar hun eigen locatie te halen? Dat is onder andere omdat het pakhuis nu niet groot genoeg is. De afzet van de kaas gaat voor zo'n 40% via de boerderijwinkel in Workum, een mooie locatie, gedeeld met een lokale bakker en slager. "Naast Jersey-kaas is Jersey-boter ook een groot succes! Ze komen zelfs uit België gereden om het op te halen!"

Zachte vetten

De koeien gaan op dit bio-bedrijf logischerwijs naar buiten zodra het land en weer het toe laat. Het rantsoen bestaat nu uit graskuil, wat een mix is tussen de 2e en 4e snee van afgelopen jaar. 'Helaas was de kwaliteit niet erg goed,' legt zoon Sander uit. 'We hadden wat te laat gemaaid. Daarbij krijgen ze brok in de melkput. Wat ons opvalt is dat zodra de koeien naar buiten gaan en ze dus veel meer vers gras vreten, de kazen veel geler worden en de boter juist zachter. Dit is ook wel logisch omdat de vetten zachter worden door de verandering in het voer. Mooi om terug te zien in je eindproduct, wat dus per seizoen ook anders is.'

Jersey Stierkalfjes

Otto-Jan heeft tien jaar lang voor een fokkerij-organisatie gewerkt, die kennis en passie deelt hij met zoon Gerbrand, die dat gedeelte binnen het bedrijf voor zijn rekening neemt. 'We maken geen gebruik van gesekst sperma,' zegt Gerbrand. 'Ongeveer tien jaar geleden is namelijk bepaald dat dit niet mocht onder een biologische bedrijfsvoering. Wij hebben daarom destijds

besloten om alle Jersey stierkalfjes te laten slachten en het vlees aan te bieden aan lokale restaurants. Dit betekende voor ons geen vetpot, maar was beter dan de reguliere kalverhandel. De Jersey stierkalfjes zijn niet alleen kleiner dan de Holstein of Belgisch Blauwe, ze groeien ook ook nog eens minder hard.' De NVWA heeft de wetgeving dit jaar echter aangepast, wat inhoudt dat de stierkalfjes niet voor de leeftijd van 6 weken geslacht mogen worden. Maar, vanaf 3 weken tellen ze al wel mee voor de fosfaatwetgeving. Dat kan voor ons gewoonweg niet uit en heeft ervoor gezorgd dat de familie Bokma geen vlees meer levert aan de restaurants in de buurt.

Balanced breeding

'Wat betreft de stierkeuzes gaan we dus niet voor gesekst sperma,' geeft Gerbrand al aan. 'Waar we voornamelijk op inzetten is gehalten, functionaliteit, breedte in de kruizen en balanced breeding.' Daarnaast laten ze al het jongvee genomic testen via Elevate, zo weten we beter

VOF DE JERSEY PLEATS, IT HEIDENSKIP

- Familiebedrijf: vader Otto-Jan, zoon Gerbrand en zoon Sander Bokma
- Aantal koeien: 115 koeien, 35 stuks jongvee
- Melken: 2 x 10 zij aan zij melkstal & biologisch
- Productie: 5.300 liter melk, 5,45 % Vet en 3,97% Eiwit
- Werkverdeling: Vader Otto-Jan is verantwoordelijk voor de verkoop van de kaas en de boekhouding. Zoon Gerbrand is de man van de koeien en landwerkzaamheden. Zoon Sander maakt 1 van de 3 keer per week kaas en helpt mee in de winkel en op de boerderij.
- Land: 63 ha in gebruik, waarvan 40 ha in eigendom (klei op veen)
- Jersey stiergebruik: Lightning, Jamie, Webcam, Barcelona, Open Road, Joel en Joyride
- www.nylander.nl

welke stieren we kunnen gebruiken.' De stieren die nu ingezet worden zijn: Lightning, Jamie, Webcam, Barcelona, Open Road, Joel en Joyride. Van Barcelona hebben we nu één dochter aan de melk, die is nu tweedekalfs. Het is een sterk gebalanceerde koe, maar er komen er nog meer, die moeten nog geboren worden.'

Mooie Jerseys

Sinds een tweetal jaar doet de familie ook mee aan bedrijfsinspectie, want dat kan natuurlijk ook gewoon met een Jersey veestapel! De betere dieren scoren op dit moment 88 punten en er zijn er steeds meer die daaraan voldoen. 'De stier David heeft het goed gedaan, daarvan melken we er drie. Één met VG84, één met VG86 en één met VG87. En bij het jongvee hebben we nu zes Video-dochters rondlopen, waarvan er dit jaar vier kalveren, deze

zijn opvallend goed!' vult Gerbrand aan.

Weidevogels en toerisme

Naast dat het bedrijf een goeie melkproductie heeft en hun eigen boter en kaas maakt, doet de familie meer. Met een aantal andere boeren in de omgeving maken ze plasdrassen, zo'n 3 ha van hun huiskavel bestaat hieruit. 'Je ziet echt dat hoog water iets doet,' zegt Sander. 'We zien hier nu veel meer grutto's, tureluurs, kievieten en noem maar op. Mooi voor het landschap en voor het toerisme!' De familie geeft namelijk steeds meer rondleidingen op het bedrijf en zo hopen ze dat binnenkort de ontvangstruimte ook klaar is, om hier groepen te ontvangen.

